

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет **економіки та менеджменту**

Кафедра **економіки та підприємництва**

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Емпіричні методи соціологічного дослідження
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми **Економіка місцевого розвитку**
за спеціальністю **051 «Економіка»**
на **2 (магістерському) рівні** вищої освіти

Суми – 2023

Розробник: ( ) Пилипенко Н.М. доцент, к.е.н., доцент кафедри

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва	протокол від 23 травня 2023 року №16	
	Завідувач кафедри	 Терещенко С.І. <small>(підпис, печатка)</small>

Погоджено:

Гарант освітньої програми (О.М. Ковбаса)

Декан факультету, де реалізується освітня програма (М.О. Лисенко)

Рецензію на робочу програму (додається) надали: Ковальова О.М.

Башлай С.В.

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (Г. Каранік)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 14.06 2023 р.

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Емпіричні методи соціологічних досліджень		
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/економіки та підприємництва		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	Економіка місцевого розвитку / 051 Економіка		
5.	Рівень НРК	7		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1 курс		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		10	10	–
				130
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Пилипенко Надія Миколаївна, доцент кафедри економіки та підприємництва (ауд.№403а корпус економфака)		
10.1	Контактна інформація	050-595-37-40, nadijapilipenko70@gmail.com		
11.	Загальний опис освітнього компонента	<p>В умовах адміністративної реформи в діяльності місцевих органів влади важливим є інформаційне забезпечення процесів прийняття управлінських рішень, яке неможливе без врахування думки мешканців громади, а вивчення курсу є обов'язковим компонентом підготовки магістрів з економіки місцевого розвитку, оскільки він надає здобувачам необхідні теоретичні знання та практичні навички з основних методів і процедур соціологічного дослідження.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни «Емпіричні методи соціологічних досліджень» завершується підсумковим контролем у формі заліку.</p>		
12.	Мета освітнього компонента	систематизація та поглиблення знань студентів щодо емпіричних методів у соціологічних дослідженнях і розвиток їхніх вмінь самостійно обирати оптимальні методи збору та аналізу даних. Цей курс передбачає також формування практичних навичок з розроблення програми та формування інструментарію соціологічного дослідження		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<ol style="list-style-type: none"> 1. Освітній компонент базується на дисциплінах з циклу бакалаврської підготовки (основи наукових досліджень, статистика) 2. Освітній компонент є основою для дисципліни: стратегічне планування та прогнозування економічного розвитку територій 		
14.	Політика академічної доброчесності	<p>Списування – завдання не зараховується.</p> <p>Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується.</p> <p>Плагіат – завдання не зараховується.</p>		
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4299		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення дисципліни студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК					Як оцінюється ДРН
	ПРН 1	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 10	ПРН 11	
ДРН1: розуміти сутність, види та цілі соціологічного дослідження, вміння підготувати його програму	x					Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН2: розуміти специфіку використання методів емпіричного дослідження		x				Розрахункове завдання, виконання есе
ДРН3: вміти проектувати вибіркоче соціологічне дослідження		x	x			Розрахункове завдання, виконання есе
ДРН4: вміти розробити анкету соціологічного дослідження		x	x			Розрахункове завдання,
ДРН5: аналізувати результати проведених соціологічних досліджень на основі описової статистики, кореляційно-регресійного аналізу з використанням комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій	x	x	x	x	x	Тести множинного вибору, розрахункове завдання
ДРН6: оцінювати та презентувати отримані результати соціологічних досліджень	x		x	x	x	Розрахункове завдання

ПРН 1 Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем

ПРН 7 Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень

ПРН 8 Збирати, обробляти та аналізувати емпіричні та статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань

ПРН 10 Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами

ПРН 11 Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна			Рекомендована література О – основна, Д - додаткова
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з		
Тема 1. Характеристика соціологічного дослідження. 1. Сутність, функції та види соціологічного дослідження. 2. Етапи соціологічного дослідження. 3. Етичні питання соціологічного дослідження.	2	2	21	О (1-4) Д (9-11,13)
Тема 2. Програмування соціологічного дослідження. 1. Програма соціологічного дослідження як основний робочий документ. 2. Основні принципи та етапи розробки програми соціологічного дослідження	2	2	21	О (1-4) Д (9-12)
Тема 3. Методи соціологічного дослідження. 1. Загальна характеристика і класифікація методів. 2. Неопитувальні методи соціологічних досліджень (експеримент, спостереження, контент-аналіз, case-study). 3. Вибірка в соціологічному дослідженні.	2	2	21	О (1-4) Д (9-12)
Тема 4. Опитувальні методи в соціологічних дослідженнях. 1. Опитування як метод збору емпіричних даних. Вимоги до розроблення анкети. 2. Тестові процедури в соціологічних дослідженнях.	1	1	23	О (1-4) Д (9-12)
Тема 5. Інтерв'ювання як метод соціологічного опитування. 1. Інтерв'ювання як метод соціологічного опитування. 2. Фокус-група як метод отримання даних під час якісного дослідження.	1	1	23	О (1-4) Д (9-12)
Тема 6. Аналіз, узагальнення та використання результатів соціологічного дослідження. 1. Узагальнення та обробка результатів дослідження. Візуалізація даних. 2. Основи статистичного аналізу даних соціологічного дослідження. Статистичний аналіз і обробка даних із застосуванням SPSS. 3. Інтерпретація отриманих даних. Звіт соціологічного дослідження.	2	2	21	О (1-4) Д (9-11,14)
ВСЬОГО	10	10	130	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1: розуміти сутність, види та цілі соціологічного дослідження, вміння підготувати його програму	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН2: розуміти специфіку використання методів емпіричного дослідження	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН3: вміти проєктувати вибіркоче соціологічне дослідження	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН4: вміти розробити анкету соціологічного дослідження	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань
ДРН5: аналізувати результати проведених соціологічних досліджень на основі описової статистики, кореляційно-регресійного аналізу з використанням комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань
ДРН6: оцінювати та презентувати отримані результати соціологічних досліджень	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань

5. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	30/30%	Протягом семестру
2.	ІНДЗ (індивідуальне завдання)	30/30%	Протягом семестру
3.	Тестування	40/40%	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
ІНДЗ	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІНДЗ	Під час виконання ІНДЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74		
60-68	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Демченко І.Л. Навчальний посібник для працівників органів місцевого самоврядування із проведення досліджень громадської думки на місцевому рівні. URL: https://www.auc.org.ua/sites/default/files/posibnyk_z_provedennya_doslidzhen_veb.pdf
2. Дембіцький С. Розробка соціологічних тестів: методологія і практики її застосування. Монографія. Київ. Інститут соціології НАН України. 2019. 304 с. URL: <http://sau.in.ua/magazine/rozrobka-socziologichnyh-testiv-metodologiya-i-praktyky-yiyi-zastosuvannya/>
3. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Дух і Літера, 2015. URL: <https://bit.ly/2CkqAR7>
4. Максимович О. В. Основи методології та методів соціологічних досліджень: навчально-методичний комплекс для студентів напряму 0301«Філософія». Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. 112 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/2228631/>

6.1.2. Методичне забезпечення

5. Пилипенко Н.М. Емпіричні методи соціологічних досліджень: конспект лекцій для студентів 1 курсу магістратури заочної форми навчання спеціальності 051 «Економіка», освітня програма «Економіка місцевого розвитку» / Суми, Сумський національний аграрний університет, 2021 85с.
6. Пилипенко Н.М., Пилипенко В.В. Емпіричні методи соціологічних досліджень: методичні вказівки для проведення практичних занять для студентів 1 курсу магістратури заочної форми навчання спеціальності 051 «Економіка», освітня програма «Економіка місцевого розвитку» / Суми, Сумський національний аграрний університет, 2021 – 25с.
7. Пилипенко Н.М., Пилипенко В.В. Емпіричні методи соціологічних досліджень: методичні вказівки для самостійної роботи для студентів 1 курсу магістратури заочної форми навчання спеціальності 051 «Економіка», освітня програма «Економіка місцевого розвитку» / Суми, Сумський національний аграрний університет, 2021 – 54с.
8. Е-курс «Емпіричні методи соціологічних досліджень». URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4299>

6.2. Додаткові джерела

9. Сондерс М., Льюис Ф., Торнхилл Э. Методы проведения экономических исследований 3-е изд. М.: Эксмо, 2006. 640с. URL: <https://altairbook.com/books/7426761-metody-provedeniya-ekonomicheskikh-issledovaniy.html>
10. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень: Навчально-методичний посібник. Друге вид. доп. і перероб. Рівне: РДГУ: Інститут соціальних досліджень, 2006. с. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/376/1/metodolog.pdf>

11. Демченкова О., Мосунов Б. Методологія проведення експрес-аналізу місцевого бізнес-клімату. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/EBA_Guide.pdf
12. Методологія наукових досліджень з державного управління: хрестоматія / упоряд.: С. В. Загороднюк, О. Л. Євмешкіна, В. В. Лещенко; за заг. ред. д-ра політ. наук К. О. Ващенко. – К.: НАДУ, 2014. – 180с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Monografiy/9a8102d3-d0b4-4cdb-8eeb-91dbfa6a6c46.pdf
13. Звіти щорічних соціологічних досліджень з тематики децентралізації та реформи місцевого самоврядування. Програма Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні». URL: <http://www.slg-coe.org.ua/p16423/>

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

15. Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМИС). URL: <http://pleddg.org.ua/ua/pro-promis/fokus-promis/>
16. Державний комітет статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
17. Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України URL: <http://www.idss.org.ua/>.
18. Інститут економіко-правових досліджень НАН України URL: <http://www.iepd.dn.ua/>.
19. Інститут регіональних досліджень НАН України URL: <http://irr.org.ua/>.
20. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=about>
21. Інститут соціології НАН України URL: <http://www.i-soc.kiev.ua/>.
22. Міністерство економіки України URL: <http://me.kmu.gov.ua/.231>
23. Міністерство праці та соціальної політики URL: <http://www.mlsp.gov.ua/control/uk/index>.
24. Міністерство фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
25. Національна бібліотека України ім. Вернадського (Київ) URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
26. Соціологічна група «Рейтинг» (Rating Group Ukraine). URL: <http://ratinggroup.ua/about.html>
27. Східноукраїнський Фонд соціальних досліджень. URL: <http://fond.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/about-ua>
28. Український інститут соціальних досліджень імені О.Яременка URL: <http://www.uisr.org.ua/>
29. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/pro-nas/istoriia-tsentru>
30. Центр «Соціальний Моніторинг» URL: <https://smc.org.ua/pro-kompaniyu/>
31. Центр соціальних і маркетингових досліджень SOCIS. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/#focus>